

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย
ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนปริกตก เทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเดา
จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวนฤดี บุญชุม

สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพัฒนาการของการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตก ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 - 2547 (2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ในชุมชนปริกตก (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตก และ (4) เสนอแนะแนวทางปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตก

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนปริกตก เทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสังเกตแบบมีและไม่มีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า การจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตก มีพัฒนาการที่ดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2545 - 2546 ภายหลังจากที่มีโครงการและกิจกรรมด้านการจัดการมูลฝอยในชุมชน เป็นเวลา 2 ปี ประชาชนในชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับชุมชน ชุมชนมีปริมาณมูลฝอยลดลงและมีความสะอาดเรียบร้อยมากขึ้น

ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์มากกว่าด้านอื่นๆ

ส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตก จากการทดสอบทางสถิติโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ปัจจัย 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตก ได้แก่ บทบาทของทีมิวิจัย (ซึ่งได้แก่ นักวิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แคนนำชุมชนปริกตก และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปริก) และรายได้เฉลี่ยของตนเอง ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตกได้ร้อยละ 41.7 ($R^2 = 0.417$)

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการมูลฝอย พบประชาชนบางส่วนไม่มีเวลา เทศบาลมีข้อจำกัดในด้านเวลาและจำนวนบุคลากรที่ดูแลและประสานงานระหว่างชุมชนกับเทศบาล ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมและไม่ต่อเนื่อง ขาดการกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอจากทีมิวิจัยในการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเข้าร่วมโครงการ และกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการขาดจิตสำนึกของประชาชนในชุมชน ทำให้บางโครงการและกิจกรรมด้านการจัดการมูลฝอยในชุมชนปริกตกหยุดชะงักไป ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป

ข้อเสนอแนะแนวต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฝอยในชุมชน ได้แก่ เทศบาลควรมีนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการมูลฝอย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลฝอยเปียก และส่งเสริมศักยภาพด้านการจัดการมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งพัฒนาบทบาทและขีดความสามารถของแกนนำชุมชน ตลอดจนมีนโยบายด้านการจัดการมูลฝอยในชุมชนโดยเน้นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้มากที่สุด

Thesis Title	Guidelines for Improving Public Participation in Municipal Solid Waste Management : A Case Study of Prik-Tok Community, Prik Tambon Municipality, Tambon Prik , Amphoe Sadao, Changwat Songkhla.
Author	Miss Narudce Boonchum
Major Program	Environmental Management
Academic Year	2004

Abstract

The objectives of this research are to study (1) the development of solid waste management in Prik - Tok community during 2002 – 2004, (2) the levels of public participation in solid waste management in the community and factors related to the participation levels, (3) problems and limitations of the public participation in the solid waste management in Prik – Tok community.

This study is based on both quantitative and qualitative research methods. The population included one hundred and sixty-nine people from all households in Prik – Tok community area, Prik Tambon Municipality, Amphoe Sadao, Changwat Songkhla. Quantitative data derived from interviews with questionnaires were analyzed with statistics, including percentage , mean, standard deviation and a multiple stepwise regression analysis. The qualitative research methods comprise focus group discussions, non – structured interviews, semi – structured interviews, as well as both participant and non - participant observations.

The research findings show an extent of progress in the solid waste management in Prik – Tok community after two years of implementation of projects and activities concerning the issues, especially during 2002 - 2003. In general, the people increased their knowledge, understanding, attitudes and behaviors in relation to the solid waste management issues. Decrease in the solid waste quantity and cleanliness in the community was evident.

The overall level of public participation in the community's solid waste management is medium, the average score for the participation in gaining benefits is higher than the other components of participation.

As for the factors related to the public participation, the result of the stepwise regression analysis shows that at the statistical significant level of 0.05 two factors : the role of a research team (comprising a graduate student from Prince of Songkhla University, the community core-team and the municipal officials), and household income are related to the levels of the participation respectively. These could explain 41.7 % of the variation in the public participation in solid waste management in Prik - Tok community ($R^2 = 0.417$).

The problems and limitations of the public participation in the solid waste management projects are as follows: the villagers' time constraints, the municipality's limitations, including an insufficient number of officials to coordinate and work with the villagers, a lack of efficient and consistent public relations, a lack of consistent mobilization from the research team to promote the public awareness and participation in the project.

It is recommended that the municipal policies focus on the development of an organic waste management system, the capacity of its staff in terms of solid waste management issues, the capacity and authority of community core-teams to mobilize the community participation in the waste management issues, as well as emphasizing participatory approaches to solid waste management in the communities.